

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 213 с.

Автори:

Милашко О.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю.О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т.В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Бойчева О.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Галіта К.Ю. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Георгіу О.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Голубчикова Ю.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Гуцол А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Дарій А.М. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джусенко Т.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.В. – студент кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.П. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Калантарчук Т.І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко А.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко В.К. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Марушевська В.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Никитюк К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Попряга Ц.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пухкан Н.М. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ревунов М.С. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Самарова А.О. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ткач В.С. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тодорова К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В.В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шепель М.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шпак І.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шумська А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Юрист М.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Бойчева О.П., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів.....	7
Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств.....	13
Варналій А.О., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз рівня інфляції та його вплив на економічні показники.....	19
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження місцевих бюджетів.....	27
Стародубцева Т.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз державного боргу України.....	34
Унтілов В.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз грошового обігу в Україні.....	40
Калантарчук Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне прогнозування валютних курсів.....	45
Джусенко Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне спостереження банківської системи України.....	52
Марушевська В.В., Погорєлова Т.В. Історичні аспекти розвитку статистики.....	57
Пухкан Н.М., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України.....	62
Ткач В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження активів комерційних банків України.....	68
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом.....	74
Іванов М.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України.....	79
Попряга Ц.І., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків.....	87
Самарова А.О., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання ліквідності та платоспроможності банківської системи України.....	93
Георгіу О.А., Милашко О.Г. Валовий національний дохід як один з основних показників СНР на прикладі Іспанії.....	99
Кравченко А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз турпотоків між Україною та Великобританією.....	104

Георгіу О.А., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Іспанії та України.....	109
Голубчикова Ю.В., Мылашко О.Г. Влияние Франции на развитие мировой экономики	114
Гуцол А.А., Мылашко О.Г. Статистический анализ использования услуг облачных вычислений.....	119
Дарій А.М., Милашко О.Г. Аналіз використання мережі інтернет в Україні.....	128
Іванов М.П., Милашко О.Г. Характеристика підприємств, що використовували комп'ютер продовж року.....	132
Кравченко В.К., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання мережі Інтернет.....	137
Никитюк К.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання комп'ютерів та комп'ютерних мереж на підприємствах.....	142
Ревунов М.С., Милашко О.Г. Застосування комп'ютерних технологій для надання накладних рахунків.....	147
Тодорова К.С., Милашко О.Г. Проблеми зовнішньої трудової міграції населення України.....	153
Шепель М.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання соціальних медіа на підприємствах.....	159
Шпак І.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз торгівлі через комп'ютерні мережі.....	165
Шумська А.О., Милашко О.Г. Використання ІКТ для надання рахунок-фактур.....	171
Юрист М.В., Милашко О.Г. Статистичний аспект аналізу видів зовнішнього зв'язку з мережею Інтернет.....	177
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання місцевих бюджетів України.....	182
Галіта К.Ю., Погорєлова Т.В. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України та їх статистичний аналіз.....	188
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз страхового ринку в Україні.....	195
Варналій А.О., Ольвінська Ю.О. Сучасні тенденції заробітної плати в Україні.....	201

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Пухкан Н. М.¹, Погорелова Т. В.²

¹ – студент, кредитно-економічний факультет,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Пухкан Н. М., Погорелова Т. В. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України. Обґрунтовано необхідність дослідження ресурсної бази комерційних банків. Розглянуто поняття «депозит» та види депозитів. Проаналізовано динаміку та структуру депозитних вкладень. Виявлено як забезпечити максимальну ефективність використання депозитних ресурсів.

Ключові слова: депозит, домашні домогосподарства, депозитна діяльність, депозитний портфель, темп приросту, відносна величина структури, динаміка.

Пухкан Н. М., Погорелова Т. В. Статистическое исследование депозитной деятельности коммерческих банков Украины. Обоснована необходимость исследования ресурсной базы коммерческих банков. Рассмотрены понятия «депозит» и виды депозитов. Проанализирована динамика и структура депозитных вложений. Выявлено как обеспечить максимальную эффективность использования депозитных ресурсов.

Ключевые слова: депозит, домашние домохозяйства, депозитная деятельность, депозитный портфель, темп прироста, относительная величина структуры, динамика.

Puhkan N. M., Pogorelova T. V. Statistical survey of deposit business of commercial banks of Ukraine. The necessity of studying the resource base of commercial banks is substantiated. The concept of "deposit" and types of deposits are considered. The dynamics and structure of deposit investments are analyzed. It is revealed how to ensure the maximum efficiency of using deposit resources.

Keywords: deposit, households, deposit activity, deposit portfolio, growth rate, relative size of the structure.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Пухкан, Н. М. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України [Текст] / Н. М. Пухкан, Т. В. Погорелова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 62 – 67.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Якість депозитної

політики комерційних банків значною мірою визначає ефективність діяльності банків, високі темпи їх розвитку, що відповідають зростаючим суспільним потребам, конкурентоспроможність і фінансову стійкість комерційних банків. Депозитна політика буде продуктивною, якщо буде збільшуватися депозитна база комерційного банку та оптимізуються відсоткові витрати.

Шляхом залучення коштів банк повинен задовольнити свої потреби в ліквідності. Важливим напрямом діяльності комерційних банків є аналіз ринку та мінімізація ризику, для цього і використовуються статистичні показники.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Вагомий внесок у розвиток і вдосконалення теоретичних розробок і практичних рекомендацій щодо депозитної діяльності присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема: С. Волосович, Р.Коцовська, В. Рисін, В. Алексєнко, В.Базилевич та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукової літератури із зазначеної проблематики свідчить про те, що в умовах реформування банківської системи, в науковій літературі недостатньо приділяється увага висвітленню статистичної оцінки ефективності депозитної політики в Україні та зарубіжних країнах.

Виклад основного матеріалу. Ефективна діяльність банків та масштаби їх операцій залежать від обсягу ресурсів, якими вони володіють. Без достатньої ресурсної бази банки не можуть у належних обсягах здійснювати кредитування поточних потреб юридичних та фізичних осіб. Більшість ресурсів комерційного банку формується завдяки залученню коштів, серед яких можна виділити: кошти клієнтів, більшу частину яких становлять депозити, та пасиви в управлінні – це отримані банком кредити, виставлені на грошовий ринок довгострокові зобов'язання. Саме депозитні вклади відіграють важливу роль у формуванні ресурсної бази банку і слугують мірою довіри та визнання діяльності банку вкладниками. Депозитна діяльність банківських установ передусім спрямована на забезпечення стабільної ресурсної бази та захист інтересів вкладників і кредиторів [1, с.182].

Депозит є грошовими коштами фізичних або юридичних осіб, які перебувають на зберіганні в банку. Ці кошти приносять вкладнику певний дохід у вигляді облікового відсотка, який вказаний в його договорі з банком. Депозит приносить вигоду і банку і вкладнику одночасно: вкладник, як уже говорилося вище, отримує певний відсоток, а банк отримує вигоду, за рахунок того, що пускає гроші вкладника в оборот. Прийнято ділити депозити на кілька видів. Цей поділ може ґрунтуватися на можливості вкладника поповнювати депозит, за його терміну, капіталізації вкладів, а також щодо дострокового зняття коштів.

Найбільш поширеними в розвинутих країнах є трансакційні депозити, що включають до себе:

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

- звичайні безвідсоткові депозити до запитання (поточні рахунки), що не приносять будь-яких відсоткових доходів, але полегшують для клієнта проведення розрахунків, забезпечують збереження коштів, а також фіксують будь-які операції по чекам;

- вклади до запитання, що передбачають виплату відсотків;

- ощадні або термінові рахунки, призначені для залучення коштів клієнтів, що бажають зберегти гроші в очікуванні майбутніх витрат або виникнення необхідності в фінансових коштах [2].

За останні роки в результаті погіршення фінансово-економічного стану підприємств в депозитній діяльності банків спостерігаються негативні тенденції. Аналіз депозитної діяльності банків показує суттєві зрушення в напрямках зменшення частки коштів домашніх господарств (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка структури коштів на рахунках клієнтів банків України [3]

Показники	31.12.2013		31.12.2017	
	Сума, млн. грн.	У % до підсумку	Сума, млн. грн.	У % до підсумку
Усього коштів на рахунках	669974	100,0	898844	100,0
у тому числі				
Сектор загального державного управління	2950	0,4	22914	2,5
Фінансові корпорації	26174	3,9	28539	3,2
Домашні домогосподарства	441951	66,0	495313	55,2
Некомерційні організації	3739	0,6	8319	0,9
Нефінансові корпорації	195160	29,1	343758	38,2

За даними табл. 1 простежується тенденція щодо зменшення частки коштів домашніх господарств у структурі коштів клієнтів по банківській системі України. Так, з 2013 року ця частка знизилася з 66% до 55,1%, проте питома вага коштів клієнтів – нефінансових корпорацій зросла з 29,1% до 38,2%.

Незначними залишаються частки коштів небанківських фінансових установ та некомерційних організацій, які станом на 31.12.2017 р. становлять 3,2% та 0,9% відповідно.

Наведені дані свідчать, що особлива увага з боку банків повинна приділятися розвиткові вкладних операцій з населенням, що являє собою чинник забезпечення належної фінансової стійкості банківських установ на ринку.

Проаналізуємо динаміку депозитних вкладень в розрізі валют (табл.2).

За результатами розрахунків виявлено, що у 2014 рр. відтік депозитів із банківської системи України становив 56300 млн. грн. у національній валюті. Всі інші роки характеризувалися позитивною

Динаміка депозитних вкладень у розрізі валют по банківській системі України за 2013-2017 рр. [3]

Роки	Національна валюта, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Темп приросту, %	Іноземна валюта, млн. грн.	Абсолютне відхилення, млн. грн.	Темп приросту, %
2013	421 754	-	-	248 220	-	-
2014	365 454	-56 300	-13,3	309 638	+61 418	+24,7
2015	391 911	+26 457	+7,2	324 817	+15 179	+4,9
2016	426 418	+34 507	+16,7	367 056	+42 239	+13,0
2017	490 971	+64 553	+15,1	407 872	+40 816	+11,1

Масовий відтік депозитів у національній валюті протягом 2014 р. негативно вплинув на ліквідність банківської системи України. Брак ліквідності покривався за рахунок рефінансування Національним банком України. Також з 2014 по 2015 рік спостерігаємо незначний приток депозитів в іноземній валюті. А вже в 2016 р. відбувся приток депозитів в іноземній валюті у розмірі 40816 млн. грн. Тобто є тенденція відновлення певної фінансової стабільності та довіри до банків.

Визначимо швидкість росту кількості депозитів за 2014-2017 рік, для цього використаємо показники – темп росту і темп приросту:

$$T_p = \frac{Y_i}{Y_{i-1}}, \quad T_{np\%} = (T_p - 1) * 100,$$

де T_p - темп росту; $T_{np\%}$ -темп приросту у відсотках, Y_i - порівнюваний рівень, Y_{i-1} - базисний рівень [4].

За наведеними формулами розраховуємо динаміку кількості депозитів у національній валюті:

$$T_{p2014-17} = \frac{Y_{2017}}{Y_{2014}}, \quad T_{np\%2014-17} = (T_{p2014-17} - 1) * 100;$$

$$T_p = \frac{490971}{421754} = 1,164; \quad T_{np\%} = (1,164 - 1) * 100 = 16,4\%.$$

Аналогічно розраховуємо динаміку кількості депозитів у іноземній валюті.

Отже, за період з 2014 по 2017 рік, тобто за 4 роки, кількість депозитів у національній валюті збільшилася у 1,164 рази або на 16,4%, а у іноземній – у 1,643 рази або на 64,3%.

Важливим завданням депозитної діяльності банків на сучасному етапі є активізація зусиль щодо залучення коштів на строкові депозити як найбільш стійку частину акумульованих банками ресурсів, що дозволяє підтримувати належний рівень фінансової стійкості та провадити активну кредитно-інвестиційну діяльність.

На сьогодні можливості для задоволення потреб клієнтів у різноманітних послугах задля додаткового залучення коштів далеко не вичерпані.

Дослідження показали, що на депозитну діяльність банківських установ впливає в цілому складна економічна ситуація у країні, у той же час характерним є зростання обсягів депозитних вкладень у банківську систему України.

Таблиця 3

Динаміка зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки клієнтів банків України, за період 2013–2017 рр. [3]

Показники	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Депозити до запитання	205 565	250 153	305 383	364 547	419 126
Строкові депозити	464409	424940	411345	428928	479718
Усього	669 974	675 093	716 728	793 475	898 844

Комерційним банкам важливо правильно управляти депозитним портфелем, тобто впроваджувати раціональну депозитну політику.

Для визначення структури депозитів українських банків доцільно обчислювати відносну величину структури (ВВС) за формулою:

$$ВВС = \frac{\text{частина}}{\text{ціле}} ; d_i = \frac{Y_i}{\sum Y_i}$$

За наведеною формулою була розрахована структура депозитів банківської України у 2017 році (табл. 4).

Таблиця 4

Структура депозитів комерційних банків України у 2017 р.

Вид депозиту	2017 р., млн. грн.	d_i
Строкові	479718	53,4
Депозити до запитання	419126	46,6
Разом	898844	100,0

На 31.12.2017 в Україні кількість строкових депозитів склала 53,4%, а кількість депозитів до запитання – 46,6% від загальної кількості депозитів.

Таким чином, управління депозитним портфелем комерційного банку, покликане забезпечити максимальну ефективність використання депозитних ресурсів.

Висновки. Депозитні ресурси є домінуючим джерелом коштів комерційних банків. Сукупність депозитних ресурсів становить депозитний портфель банку. Обсяг і структура депозитних портфелів банків залежать від зовнішніх і внутрішніх факторів. Конкурентна боротьба між банками на ринку депозитних ресурсів змушує їх вживати заходів з розвитку послуг, що сприяють залученню депозитів. Для цих цілей комерційним банкам важливо розробляти депозитну політику. Роль депозитної політики

полягає у визначенні пріоритетних напрямків розвитку і вдосконалення банківської діяльності в процесі залучення та акумуляції ресурсів, розвитку депозитних операцій і підвищенні їх ефективності. Основоположним моментом при розробці депозитної політики служать правильна постановка мети і вибір відповідних інструментів для її реалізації. Від ефективності управління депозитним портфелем залежать найважливіші показники діяльності кредитної організації. Тому в жорсткій банківській конкуренції сьогодні виграють ті банки, які здатні розробити найбільш конкурентоспроможні системи управління депозитними ресурсами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушків Т. Депозитна політика комерційного банку та напрями її вдосконалення в умовах економічної кризи / Т. Андрушків // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2012. – Вип. 17. – С. 3–13.
2. http://studopedia.com.ua/1_42572_vidi-depozitiv-ta-ih-harakteristika.html
3. Грошово-кредитна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
4. Показники ряду динаміки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1484111053047/statistika/pokazniki_ryadu_dinamiki
5. Погорелова Т.В. До питання статистичного оцінювання ефективності банківської системи України / Т. В. Погорелова // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. Вип. 4 (47). Одеса, 2012. – С. 73-79
6. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.
7. Погорелова Т.В. До питання статистичного оцінювання концентрації та диференціації банківського капіталу / Т. В. Погорелова // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. Вип. 35. Одеса: ОДЕУ, 2009. – С.442-446.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

